

Click or tap here to enter text.

Tjänsteskrivelse till kulturnämnden

Datum:

2024-03-07

Diarienummer:

KTN-2024-00269

Handläggare:

Ella Tuononen

Granskningsyttrande över detaljplan för Årstaskolan

Förslag till beslut

Kulturnämnden beslutar

1. **att** till plan- och byggnadsnämnden avge upprättat samrådsyttrande avseende detaljplan för Årstaskolan.

Ärendet

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Årstaskolan i granskningssskede 16 februari–8 mars 2024. Förlängd svarstid har beviljats till den 22 mars 2024.

Detaljplanen ska möjliggöra uppförandet av en ny förskola, idrottshall samt en utbyggnad av grundskolan på den befintliga skolfastigheten för Årstaskolan.

Beredning

Ärendet har beretts av avdelningen Konst och kulturarv inom kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen.

Föredragning

Planområdet ligger i Årsta och omfattar Årstaskolan. Planområdet angränsar till Årstaparken i norr, öster och väster. I väster angränsar planområdet till Sparrisgatan och en fastighet som är planlagd för bostäder. Sydväst om planområdet ligger Årsta centrum och kvarteret Sparrisen, där det planeras för nya bostäder och centrumverksamhet inom stadsutvecklingen av Östra Sala backe.

Planförslaget

Detaljplanen ska möjliggöra en utbyggnad av den befintliga Årstaskolan samt en ny förskola och idrottshall. Detaljplanen är flexibel vad gäller placering och storlek på byggnaderna. Detaljplanen hindrar inte en rivning av den befintliga skolan. Inom detaljplanen finns också en möjlighet att riva den befintliga skolan och bygga en ny grundskola i tre våningar. Stadsbyggnadsförvaltningen framhåller att det alternativet skulle innebära en större skolgård, men anser att det ur ett hållbarhetsperspektiv är positivt om fungerande byggnadsvolymer bevaras och används.

Byggaktören har tagit fram ett förslag som innebär att den befintliga skolbyggnaden bevaras och byggs ut med två nya volymer. I den södra delen av skolan föreslås en tillbyggnad i tre våningar och i den norra delen av skolan föreslås en tillbyggnad i två våningar. Söder om skolbyggnaden föreslås en idrottshall uppföras. I den sydöstra delen av planområdet, mot Årstaparken, föreslås en ny förskola i två våningar. I planbeskrivningen finns illustrationer som visar hur bebyggelsen kan komma att utvecklas.

Kulturarv inom planområdet

Årstaskolan byggdes på 1970-talet och är uppförd i en till två våningar. Skolan ligger i den östra delen av Årsta som i huvudsak byggdes under 1970-talet. Utbyggnaden av stadsdelen sammanföll med det bostadspolitiska så kallade miljonprogrammet. Planområdet och den omgivande bebyggelsen präglas av det sena 1960- och 70-talets planeringsideal med centrum för kommersiell och samhälllig service, trafikseparering och bostadsbebyggelse i anslutning till grönområden. Bebyggelsen är uppförd kring den stora Årstaparken i kvarter av flerbostadshus om två respektive sex våningar.

I nuvarande skolbyggnad finns ett platsspecifikt keramiskt konstverk av konstnären Bodil Gellermark från 2002–2003. Konstverket heter ”Årsta trädgård” och är en större vägghängd gestaltning vid skolans matsal. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens enhet offentlig konst ska kontaktas om konstverket kommer att påverkas i Årstaskolans utveckling.

Kulturarv i planförslaget

Detaljplanehandlingarna saknar beskrivning och analys av hur kulturmiljöer inom och i anslutning till planområdet påverkas av detaljplanen. Under rubriken ”Kulturmiljö” konstateras att det inte finns några kända kulturmiljövärden inom eller i närheten av planområdet.

Offentlig konst

Årstaskolan omfattas av Konstprogram för Östra Sala backe (2018). I konstprogrammet framhålls barnperspektivet som viktigt vid utformandet av skolvägar som planeras mellan Årstaskolan och intilliggande kvarter. I konstprogrammet lyfts främst kopplingen mellan Årsta torg och Årstaskolan men även andra stråk kan bli aktuella att utreda för konstnärlig gestaltning. För Årstaskolan beskrivs att ny konst och konstkollektion kan bli aktuellt för skolan.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens bedömning

Årsta står under stor förändring i och med stadsutvecklingen av Östra Sala backe, som bland annat innebär att området kring Årsta centrum förändras från en typisk 1970-talsmiljö till ett område präglad av samtida stadsbyggnadsideal med förtätning och ökad stadsmässighet. När området ändrar karaktär minskar möjligheten att läsa av 1970-talets bebyggelsemiljöer. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen ser därmed positivt på byggherrens förslag där den befintliga skolbyggnaden bevaras och kompletteras med två tillbyggnader. Den nya miljön blir mer intressant med arkitekturinslag från olika perioder. De föreslagna tillbyggnaderna, idrottshallen och förskolan bör i sin gestaltning ta hänsyn till den befintliga skolbyggnadens utformning och kvaliteter. Alternativet att riva den befintliga skolan och bygga nytt bör ur såväl kulturarvs- som hållbarhetsperspektiv undvikas.

I planhandlingarna konstateras att det inte finns några kända kulturmiljövärden inom eller i närheten av planområdet. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen instämmer inte i den bedömningen. Stadsdelen är en tidstypisk representant för det sena 1960- och 70-talets planeringsideal med centrum för kommersiell och samhälllig service, trafikseparering och bostadsbebyggelse i anslutning till grönområden. Även om planområdet och dess närområde saknar dokumenterade kulturmiljövärden, är det befogat att anta att det finns kulturmiljövärden inom och i närheten av planområdet.

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen anser att skolan och närområdets kulturhistoriska värden bör redogöras för i planbeskrivningen. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen vill även lyfta behovet av att revidera de befintliga kunskapsunderlagen för kulturmiljöer i Uppsala kommun. Utan adekvata underlag riskerar värdefulla kulturmiljöer att förbises i planeringen. Förvaltningen ser ett stort behov av detta i samband med att staden utvecklas.

Vad gäller konstprogrammet för Årstaskolan föreslår kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen att kulturnämnden uppmärksammar stadsbyggnadsförvaltningen på konstprogrammet i sitt yttrande.

Slutligen vill kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen betona vikten av att kulturnämnden får samråds- och granskningsärenden skickad som remiss i de ärenden där kulturnämnden bör yttra sig.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 7 mars 2024
- Bilaga, Förslag till granskningsyttrande över detaljplan för Årtaskolan
- Planhandlingar finns att hämta på: [Årtaskolan - Uppsala kommun](#)

Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen

Sten Bernhardsson
Förvaltningsdirektör

Kulturnämnden
YttrandePlan- och byggnadsnämnden
Ert diarienummer: PBN 2021-001308

Granskningsyttrande över detaljplan för Årstaskolan

Kulturnämnden har möjlighet att lämna synpunkter på detaljplan för Årstaskolan i granskningskedde 16 februari–8 mars 2024. Förlängd svarstid har beviljats till den 22 mars 2024.

Årsta står under stor förändring i och med stadsutvecklingen av Östra Sala backe, som bland annat innebär att området kring Årsta centrum förändras från en typisk 1970-talsmiljö till ett område präglad av samtida stadsbyggnadsideal med förtätning och ökad stadsmässighet. När området ändrar karaktär minskar möjligheten att läsa av 1970-talets bebyggelsemiljöer. Kulturnämnden ser därmed positivt på byggherrens förslag där den befintliga skolbyggnaden bevaras och kompletteras med två tillbyggnader. Den nya miljön blir mer intressant med arkitekturinslag från olika perioder. De föreslagna tillbyggnaderna, idrottshallen och förskolan bör i sin gestaltning ta hänsyn till den befintliga skolbyggnadens utformning och kvaliteter. Alternativet att riva den befintliga skolan och bygga nytt bör ur såväl kulturarvs- som hållbarhetsperspektiv undvikas.

I planhandlingarna konstateras att det inte finns några kända kulturmiljövärden inom eller i närheten av planområdet. Kulturnämnden instämmer inte i den bedömningen. Årstaskolan ligger i den östra delen av Årsta som i huvudsak byggdes under 1970-talet. Utbyggnaden av stadsdelen sammanföll med det bostadspolitiska så kallade miljonprogrammet. Stadsdelen är en tidstypisk representant för det sena 1960- och 70-talets planeringsideal med centrum för kommersiell och samhälllig service, trafikseparering och bostadsbebyggelse i anslutning till grönområden. Även om planområdet och dess närområde saknar dokumenterade kulturmiljövärden, är det befogat att anta att det finns kulturmiljövärden inom och i närheten av planområdet.

Kulturnämnden anser att skolan och närområdets kulturhistoriska värden bör redogöras för i planbeskrivningen. Kulturnämnden vill även lyfta behovet av att revidera de befintliga kunskapsunderlagen för kulturmiljöer i Uppsala kommun. Utan adekvata underlag riskerar värdefulla kulturmiljöer att förbises i planeringen. Förvaltningen ser ett stort behov av detta i samband med att staden utvecklas.

Offentlig konst

I nuvarande skolbyggnad finns ett platsspecifikt keramiskt konstverk av konstnären Bodil Gellermark från 2002–2003. Konstverket heter ”Årsta trädgård” och är en större vägghängd gestaltning vid skolans matsal. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningens enhet offentlig konst ska kontaktas om konstverket kommer att påverkas i Årstaskolans utveckling.

Kulturnämnden vill uppmärksamma stadsbyggnadsförvaltningen på att Årstaskolan omfattas av Konstprogram för Östra Sala backe (2018). I konstprogrammet framhålls barnperspektivet som viktigt vid utformandet av skolvägar som planeras mellan Årstaskolan och intilliggande kvarter. I konstprogrammet lyfts främst kopplingen mellan Årsta torg och Årstaskolan men även andra stråk kan bli aktuella att utreda för konstnärlig gestaltning. För Årstaskolan beskrivs att ny konst och konstkollektion kan bli aktuellt för skolan.

Slutligen vill kulturnämnden betona vikten av att kulturnämnden får samråds- och granskningsärenden skickad som remiss i de ärenden där kulturnämnden bör yttra sig.

Kulturnämnden

Linda Eskilsson
Ordförande

Anna Eriksson
Nämndsekreterare